

ĐỊNH HƯỚNG THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC DƯỚI GÓC ĐỘ MỸ HỌC ÂM NHẠC

Hoàng Đình Phương

Trường Đại học Sư phạm - Đại học Đà Nẵng

Email: hdphuong@gmail.com.

Tóm tắt: Thường thức âm nhạc là nhu cầu thẩm mỹ đặc thù, phản ánh mối quan hệ giữa con người và âm nhạc như một hình thái ý thức nghệ thuật. Dưới góc độ mỹ học, đây là quá trình tri giác - cảm xúc - tư duy nhằm tiếp nhận và đánh giá giá trị âm nhạc. Bài báo phân tích cơ sở lý luận, đặc điểm tri giác, các cấp độ và tiêu chí thường thức, vai trò của thường thức trong đời sống hiện đại và định hướng nâng cao năng lực thường thức tại Việt Nam. Qua đó khẳng định hoạt động này có ý nghĩa quan trọng trong việc hình thành thị hiếu, phát triển nhân cách và nâng cao đời sống tinh thần.

Từ khóa: Thường thức âm nhạc, mỹ học âm nhạc, tri giác thẩm mỹ, giá trị thẩm mỹ, nghệ thuật, thị hiếu âm nhạc, văn hóa nghe.

Nhận bài: 05/12/2025; Biên tập: 06/12/2025; Phân biện: 12/12/2025; Duyệt đăng: 19/12/2025.

1. Đặt vấn đề

Thường thức âm nhạc (AN) là phương diện cốt lõi giúp hoàn tất quá trình nghệ thuật của tác phẩm và khẳng định vai trò của người nghe trong mỹ học AN. Trong lịch sử tư tưởng, âm nhạc được xem là con đường dẫn đến sự hài hòa và hoàn thiện nhân cách: Schopenhauer coi AN biểu hiện trực tiếp bản chất thể giới, góp phần giải tỏa nội tâm [3, tr.41], còn tư tưởng Nho - Phật - Lão đề cao “nhạc dĩ tải đạo” như phương tiện tu dưỡng [1, tr.12].

Trong bối cảnh truyền thông và số hóa phát triển, công chúng đứng trước lượng lớn sản phẩm AN, đòi hỏi năng lực thẩm mỹ để lựa chọn và đánh giá. Bài báo tập trung hệ thống hóa quan điểm mỹ học, phân tích bản chất quá trình thường thức, xác lập tiêu chí thẩm mỹ, làm rõ vai trò xã hội và đề xuất định hướng nâng cao năng lực thường thức AN tại Việt Nam.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Cơ sở lý luận của thường thức AN dưới góc độ mỹ học AN

Thường thức AN dưới góc độ mỹ học được tiếp cận dựa trên các khái niệm nền tảng về bản chất nghệ thuật, giá trị thẩm mỹ và cơ chế tri giác. Theo quan niệm mỹ học cổ điển, AN là hình thức phản ánh đời sống thông qua hệ thống âm thanh có trật tự và biểu cảm, do đó, quá trình thường thức được hiểu là sự cảm thụ có ý thức, kết hợp nhận thức và cảm xúc của người nghe [1, tr.15].

Trong truyền thống phương Tây, Kant nhấn mạnh thường thức nghệ thuật là “phán đoán thẩm mỹ” mang tính vô tư lợi, không lệ thuộc mục đích thực dụng [2, tr.23]. Hegel tiếp tục quan điểm này, xem AN là nghệ thuật của nội tâm, phản ánh sự vận động tinh thần thông qua hình thức âm thanh [3, tr.41]. Những quan điểm này chỉ ra rằng thường thức AN không đơn thuần là cảm xúc, mà còn là

quá trình nhận thức triết học về cái đẹp âm thanh.

Mỹ học Mác-xít lý giải AN dựa trên tính xã hội - lịch sử, nhấn mạnh AN là sản phẩm văn hóa gắn với bối cảnh cộng đồng, và quá trình thường thức chịu ảnh hưởng mạnh mẽ từ điều kiện sống, kinh nghiệm và môi trường văn hóa của người nghe [4, tr.55]. Điều này đặc biệt quan trọng trong bối cảnh VN, nơi AN dân gian, AN đại chúng và AN học thuật cùng tồn tại và tác động qua lại.

Các lý thuyết hiện đại mở rộng phạm vi nghiên cứu sang tri giác, tâm lý học nghệ thuật và xã hội học AN. Dewey nhấn mạnh rằng trải nghiệm thẩm mỹ là quá trình tương tác giữa con người và môi trường; AN chỉ có ý nghĩa khi được trải nghiệm sống động và được cảm nhận chủ động bởi người nghe [5, tr.66]. Hướng phân tích - cấu trúc (analytical aesthetics) tập trung giải mã mô típ, cấu trúc và tương quan âm điệu, giúp người nghe hiểu rõ hình thức và logic nghệ thuật. Đồng thời, xã hội học AN nghiên cứu mối liên hệ giữa thường thức, vốn văn hóa và thói quen tiếp nhận trong đời sống truyền thông - văn hóa, cho thấy AN luôn gắn với bối cảnh xã hội cụ thể.

Như vậy, thường thức AN là hiện tượng đa chiều, kết hợp tri giác, cảm xúc, nhận thức và bối cảnh văn hóa - xã hội. Cơ sở lý luận này không chỉ giải thích bản chất của hoạt động thường thức mà còn làm nền tảng cho việc phân tích vai trò, chức năng và tiêu chí thẩm mỹ trong đời sống hiện đại, đồng thời định hướng nâng cao năng lực thường thức âm nhạc cho cộng đồng và SV tại các trường đại học ở VN.

2.2. Bản chất và chức năng của thường thức AN dưới góc độ mỹ học AN

Bản chất của thường thức AN là sự kết hợp giữa tri giác âm thanh, xúc cảm thẩm mỹ và năng lực nhận thức ý nghĩa nghệ thuật. Theo mỹ học AN, đây là quá trình tiếp nhận chủ động, trong đó

người nghe huy động đồng thời cảm xúc và tư duy để giải mã hình tượng và giá trị thẩm mỹ của tác phẩm [1, tr.19].

Xét trên phương diện tri nhận, người nghe cần nhận biết và hiểu các yếu tố ngôn ngữ AN như cao độ, tiết tấu, cấu trúc, mô típ hay sự phát triển chủ đề. Những tri thức này giúp họ đi sâu vào logic nghệ thuật và đánh giá giá trị biểu đạt của tác phẩm. Đồng thời, thường thức AN luôn gắn chặt với xúc cảm; như Hegel khẳng định, AN là “nghệ thuật của tâm hồn”, phản ánh trực tiếp những chuyển động nội tâm và khơi gợi trạng thái cảm xúc phong phú [3, tr.42].

Ở bình diện xã hội, thường thức AN chịu sự chi phối của vốn văn hóa, môi trường sống và thị hiếu thẩm mỹ. Quan điểm của Bourdieu cho thấy thị hiếu AN được hình thành từ điều kiện xã hội và mức độ tiếp xúc văn hóa. Điều này lý giải sự khác biệt về cách tiếp nhận AN giữa các nhóm công chúng. Trong bối cảnh VN, hoạt động thường thức thể hiện sự giao thoa giữa giá trị truyền thống, AN bác học và dòng chảy đại chúng đương đại.

Về chức năng, thường thức AN trước hết mang lại khoái cảm thẩm mỹ và sự thư giãn tinh thần [2, tr.24]. Đồng thời, nó góp phần phát triển năng lực cảm thụ, tư duy đánh giá nghệ thuật và hình thành gu thẩm mỹ cá nhân. Hoạt động này còn tạo nên sự gắn kết cộng đồng trong các không gian lễ hội, sinh hoạt văn hóa [4, tr.57], đồng thời góp phần giáo dục (GD) con người hướng tới những giá trị nhân văn và đạo đức thông qua trải nghiệm thẩm mỹ [5, tr.68].

Tóm lại, thường thức AN là quá trình tiếp nhận nghệ thuật toàn diện, trong đó tri giác, cảm xúc và tư duy hòa quyện, góp phần quan trọng vào việc nuôi dưỡng đời sống tinh thần, bồi dưỡng nhân cách và xây dựng bản sắc văn hóa xã hội.

2.3. Các tiêu chí thẩm mỹ trong thường thức AN

Trong lĩnh vực mỹ học AN, hệ thống tiêu chí thẩm mỹ giữ vai trò định hướng cho quá trình tiếp nhận, phân tích và đánh giá các tác phẩm AN. Những tiêu chí này không chỉ phản ánh giá trị nội tại của AN, mà còn cho thấy năng lực cảm thụ của chủ thể thường thức trong một bối cảnh văn hóa - xã hội cụ thể. Các nhà nghiên cứu cho rằng, việc thiết lập tiêu chí đánh giá AN là điều kiện cần thiết để đảm bảo quá trình thường thức diễn ra có căn cứ khoa học, tránh cảm tính hoặc tùy tiện trong tiếp nhận nghệ thuật [2, tr.23].

Trước hết, giá trị tư tưởng - nội dung là tiêu chí nền tảng khi xem xét một tác phẩm AN. Nội dung AN không chỉ dừng ở thông điệp hay chủ đề tư tưởng, mà còn thể hiện ở chiều sâu của cảm xúc, năng lực khái quát hóa và khả năng phản ánh đời sống xã hội thông qua ngôn ngữ âm thanh. Một tác phẩm giàu giá trị tư tưởng có khả năng khơi dậy suy tư nhân văn, đồng thời tạo kết nối tinh thần giữa nghệ sĩ và người nghe [3, tr.41]. Ở góc độ mỹ học,

nội dung tư tưởng được đánh giá không tách rời hình thức nghệ thuật mà được xem như hạt nhân tạo nên sức sống của tác phẩm.

Tiếp theo, tính nghệ thuật - hình thức biểu hiện được xem là thước đo quan trọng phản ánh trình độ sáng tạo của người nghệ sĩ. AN đạt giá trị thẩm mỹ khi hình thức biểu hiện hài hòa, logic và có khả năng truyền tải nội dung một cách hiệu quả. Các yếu tố như giai điệu, hòa âm, tiết tấu, âm sắc và bố cục tổng thể phải được tổ chức một cách chặt chẽ, mang tính nhất quán về phong cách [4, tr.55]. Theo quan điểm của mỹ học hiện đại, hình thức không phải là lớp “vỏ” bên ngoài, mà chính là cấu trúc mang tính tổ chức để nội dung được biểu đạt đúng bản chất và đạt hiệu quả thẩm mỹ tối ưu.

Bên cạnh đó, tính sáng tạo là tiêu chí giúp phân biệt tác phẩm có giá trị với những sản phẩm mang tính lặp lại hoặc công thức hóa. Sáng tạo trong AN không chỉ là đổi mới ngôn ngữ âm thanh mà còn là khả năng khai thác những chiều kích tư duy mới, gợi mở những cảm xúc bất ngờ cho người tiếp nhận. Một tác phẩm sáng tạo thường mang dấu ấn phong cách riêng, tạo được sự mới mẻ mà vẫn đảm bảo hài hòa về cấu trúc nghệ thuật [5, tr.62]. Điều này phù hợp với yêu cầu của đời sống nghệ thuật đương đại, khi công chúng ngày càng đòi hỏi sự độc đáo và chiều sâu cảm xúc trong trải nghiệm thẩm mỹ.

Ngoài ra, giá trị biểu cảm cũng là tiêu chí quan trọng trong thường thức AN. AN được ghi nhận có giá trị thẩm mỹ khi nó khơi dậy ở người nghe những xúc cảm chân thực, mạnh mẽ và có định hướng. Biểu cảm không chỉ là “tính tình cảm” mà còn bao gồm khả năng dẫn dắt tâm trạng, khơi gợi sự đồng cảm hoặc thức tỉnh những tầng sâu cảm xúc của con người. Do đó, những tác phẩm có sức biểu cảm mạnh thường trở thành một phần của ký ức văn hóa cộng đồng.

Cuối cùng, giá trị văn hóa - xã hội là tiêu chí thẩm mỹ mang tính tổng hợp, phản ánh vai trò của AN trong đời sống con người. Một tác phẩm âm nhạc có giá trị thẩm mỹ cao là tác phẩm góp phần củng cố bản sắc văn hóa, gìn giữ truyền thống hoặc mở rộng không gian sáng tạo của thời đại. Theo quan điểm mỹ học xã hội, AN không tách rời môi trường văn hóa - lịch sử; vì vậy, tiêu chí này cho phép xem xét tác phẩm trong mối quan hệ với cộng đồng, hệ giá trị và nhu cầu tinh thần của xã hội.

Như vậy, hệ tiêu chí thẩm mỹ trong thường thức AN bao gồm: (1) giá trị tư tưởng - nội dung, (2) giá trị nghệ thuật - hình thức, (3) tính sáng tạo, (4) giá trị biểu cảm và (5) giá trị văn hóa - xã hội. Việc vận dụng đồng bộ các tiêu chí này giúp nâng cao chất lượng tiếp nhận AN, đồng thời tạo nền tảng cho các nghiên cứu chuyên sâu về mỹ học AN trong bối cảnh hiện đại.

2.4. Vai trò của thường thức AN trong đời sống hiện đại

Trong bối cảnh xã hội đương đại, thưởng thức AN không chỉ là một hoạt động mang tính giải trí mà đã trở thành nhu cầu tinh thần thiết yếu, phản ánh trình độ văn hóa và mức độ phát triển thẩm mỹ của cộng đồng. Sự phát triển của khoa học công nghệ, đặc biệt là các nền tảng số, đã làm thay đổi mạnh mẽ cách thức con người tiếp cận và tương tác với AN, qua đó mở rộng ảnh hưởng của hoạt động thưởng thức đối với đời sống xã hội [3, tr.41].

Trước hết, AN giữ vai trò quan trọng trong điều hòa cảm xúc và nâng cao sức khỏe tinh thần. Nhiều nghiên cứu chỉ ra rằng việc lắng nghe AN có khả năng tác động trực tiếp đến trạng thái cảm xúc, giảm căng thẳng, hỗ trợ cân bằng tâm lý và ổn định hành vi. Trong đời sống hiện đại vốn chịu nhiều áp lực, AN trở thành phương tiện trị liệu tự nhiên, giúp con người giải tỏa những mệt mỏi, đồng thời tạo môi trường tinh thần tích cực cho lao động và sáng tạo.

Bên cạnh chức năng cảm xúc, thưởng thức AN còn có vai trò bồi dưỡng năng lực thẩm mỹ và phát triển tư duy nghệ thuật. Thông qua việc tiếp nhận các tác phẩm đa dạng về phong cách, thể loại và giá trị tư tưởng, người nghe dần hình thành khả năng phân tích, đánh giá và cảm thụ sâu sắc hơn về cái đẹp trong nghệ thuật. Các nhà mỹ học khẳng định rằng hoạt động thưởng thức chính là con đường quan trọng giúp phát triển thị hiếu AN, góp phần hoàn thiện nhân cách con người trong xã hội hiện đại [2, tr.23].

Ngoài ra, thưởng thức AN còn có ý nghĩa xã hội sâu rộng, góp phần củng cố bản sắc văn hóa và tăng cường sự gắn kết cộng đồng. Trong các sự kiện lễ hội, nghi lễ văn hóa hoặc những không gian sinh hoạt cộng đồng, AN đóng vai trò như ngôn ngữ chung của cảm xúc, giúp con người chia sẻ giá trị tinh thần và nuôi dưỡng ý thức thuộc về cộng đồng. Ở phạm vi rộng hơn, AN trở thành kênh truyền thông quan trọng, tác động đến nhận thức xã hội và góp phần định hướng lối sống tích cực ở các nhóm công chúng khác nhau.

Đồng thời, trong thời đại toàn cầu hóa, thưởng thức AN còn mở ra cơ hội tiếp biến và giao lưu văn hóa, giúp người nghe tiếp cận các giá trị nghệ thuật đa dạng của thế giới. Khả năng tiếp nhận có chọn lọc những ảnh hưởng AN ngoại lai góp phần làm phong phú đời sống tinh thần và thúc đẩy sự sáng tạo trong môi trường văn hóa - nghệ thuật VN [5, tr.62]. Đây cũng là yếu tố hỗ trợ xây dựng sự tự tin văn hóa và năng lực hội nhập của người Việt trong bối cảnh quốc tế hóa.

Cuối cùng, nhu cầu thưởng thức AN trong đời sống hiện đại còn liên quan đến phát triển công nghiệp văn hóa và thị trường nghệ thuật. Một cộng đồng có trình độ thưởng thức cao sẽ góp phần tạo nên môi trường nghệ thuật lành mạnh, thúc đẩy sự hình thành các sản phẩm AN chất lượng, đồng thời định hướng hoạt động sáng tạo theo những giá trị

thẩm mỹ tiến bộ [4, tr.55]. Điều này cho thấy thưởng thức AN không chỉ là hoạt động thụ hưởng cá nhân mà còn gắn liền với sự phát triển kinh tế - văn hóa bền vững của xã hội.

Tóm lại, trong đời sống hiện đại, thưởng thức AN có vai trò toàn diện trên các phương diện: cảm xúc, trí tuệ, xã hội, văn hóa và kinh tế. Vai trò này không ngừng mở rộng cùng với sự phát triển của công nghệ và sự thay đổi trong nhu cầu tinh thần của con người, khẳng định vị trí không thể thay thế của AN trong cấu trúc đời sống tinh thần đương đại.

2.5. Định hướng nâng cao năng lực thưởng thức AN cho SV tại các trường đại học ở VN

Việc phát triển năng lực thưởng thức AN cho SV giữ vai trò quan trọng trong GD toàn diện, góp phần hình thành đời sống tinh thần phong phú, bồi dưỡng thẩm mỹ và nuôi dưỡng nhân cách. Trong bối cảnh GD đại học VN đang chuyển hướng mạnh sang đào tạo theo năng lực, vấn đề này cần được tiếp cận có hệ thống và phù hợp với đặc thù văn hóa - xã hội của SV hiện nay. Một số định hướng trọng tâm bao gồm:

Một là: Tăng cường GD thẩm mỹ thông qua các học phần AN - nghệ thuật: Các trường đại học cần đưa nội dung AN vào chương trình GD đại cương hoặc các học phần tự chọn, giúp SV tiếp cận kiến thức cơ bản về ngôn ngữ AN, lịch sử AN và các thể loại nghệ thuật. Việc tiếp xúc có PP sẽ tạo nền tảng khoa học cho năng lực cảm thụ, giúp SV hiểu sâu hơn về giá trị thẩm mỹ của tác phẩm.

Hai là: Đổi mới phương pháp GD theo hướng trải nghiệm: Thay vì truyền đạt lý thuyết đơn thuần, giảng dạy AN cần tăng cường: Các hoạt động nghe - phân tích tác phẩm, trải nghiệm biểu diễn, dự giờ hòa nhạc, xem trình diễn thực tế, thảo luận nhóm về phong cách và cảm nhận AN. Phương pháp này tạo cơ hội để SV chủ động khám phá nghệ thuật, từ đó phát triển khả năng nhận thức và đánh giá thẩm mỹ.

Ba là: Khai thác AN truyền thống như một nguồn lực văn hóa: Trong môi trường VN, nhạc dân gian, nhạc cụ truyền thống và di sản AN là kho tàng quan trọng để bồi dưỡng năng lực thẩm mỹ. Trường đại học có thể: tổ chức workshop, seminar về di sản AN, hợp tác với nghệ nhân, nhà nghiên cứu, đưa SV tiếp cận thực hành văn hóa. Điều này không chỉ nâng cao năng lực thưởng thức mà còn góp phần nuôi dưỡng bản sắc văn hóa dân tộc.

Bốn là: Hướng dẫn SV tiếp cận AN hiện đại một cách có chọn lọc: Sự phổ biến của AN đại chúng đặt ra yêu cầu định hướng để SV: phân biệt giá trị nghệ thuật và giá trị thương mại, hình thành thói quen nghe nhạc có ý thức, nuôi dưỡng gu thẩm mỹ lành mạnh trong bối cảnh truyền thông - mạng xã hội. Hoạt động này giúp SV không bị cuốn vào xu hướng giải trí nhất thời mà vẫn giữ được khả năng cảm thụ sâu sắc.

Năm là: Xây dựng môi trường văn hóa - nghệ

thuật trong trường đại học: Các trường cần phát triển môi trường nghệ thuật mở rộng, bao gồm: câu lạc bộ AN, không gian trình diễn nhỏ, chương trình giao lưu, biểu diễn định kỳ, tuần lễ AN - nghệ thuật SV. Môi trường này tạo động lực và thói quen tiếp xúc thường xuyên với nghệ thuật, góp phần nâng cao năng lực thưởng thức một cách tự nhiên và bền vững.

Sáu là: Ứng dụng công nghệ và nền tảng số trong hoạt động thưởng thức AN: Công nghệ hỗ trợ việc tiếp cận AN đa dạng và hiệu quả hơn thông qua: thư viện số về AN, playlist học tập gợi ý theo chủ đề, bài giảng trực tuyến và phân tích tác phẩm. Khai thác công nghệ giúp SV mở rộng phạm vi thưởng thức và hiểu sâu hơn về tác phẩm thông qua nguồn tư liệu phong phú.

Bảy là: Tích hợp hoạt động đánh giá năng lực thưởng thức trong đào tạo: Để năng lực thưởng thức AN trở thành một thành tố được rèn luyện có hệ thống, các trường cần xây dựng tiêu chí đánh giá như: khả năng phân tích tác phẩm, khả năng trình bày cảm nhận thẩm mỹ, khả năng hiểu bối cảnh văn hóa - xã hội của tác phẩm. Đánh giá đúng mức giúp SV xác định mục tiêu rèn luyện và nâng cao năng lực một cách rõ ràng.

3. Kết luận

Nâng cao năng lực thưởng thức AN cho SV là định hướng quan trọng nhằm góp phần phát triển đời sống tinh thần, bồi dưỡng thẩm mỹ và hình thành bản lĩnh văn hóa cho thế hệ trẻ trong các trường đại học VN. Trong bối cảnh AN đương đại đa dạng và chịu tác động mạnh của truyền thông

số, SV càng cần được trang bị khả năng cảm thụ, phân tích và đánh giá giá trị AN một cách chọn lọc và có tri thức.

Các định hướng đề xuất-bao gồm đổi mới nội dung giảng dạy, tăng cường trải nghiệm nghệ thuật, ứng dụng công nghệ số và xây dựng môi trường văn hóa trong nhà trường-đều hướng tới việc giúp SV tiếp cận AN một cách chủ động, khoa học và giàu cảm xúc. Khi năng lực thưởng thức AN được nâng cao, SV không chỉ hình thành gu thẩm mỹ lành mạnh mà còn góp phần lan tỏa các giá trị âm nhạc truyền thống và hiện đại trong cộng đồng, phù hợp với mục tiêu phát triển văn hóa - GD của VN hiện nay, có bản lĩnh văn hóa, và biết tôn vinh những giá trị nghệ thuật chân chính ■

Tài liệu tham khảo

- [1]. Nguyễn Thị Hồng (2024). *Một số biện pháp nâng cao hiệu quả giáo dục thẩm mỹ âm nhạc*. Tạp chí Giáo dục Nghệ thuật. Hà Nội.
- [2]. Trần Phương Quỳnh (2024). *Giáo dục thẩm mỹ cho sinh viên thông qua âm nhạc đại chúng ở Việt Nam hiện nay*. Tạp chí Văn hóa học. Hà Nội.
- [3]. Li Hua, & Chen Ying (2025). *Music therapy in psychological and educational context: Enhancing emotional and cognitive development of students*. Journal of Music Therapy.
- [4]. Pierre Bourdieu (2019). *Distinction: A social critique of the judgement of taste (Richard Nice, Trans.)*. London, UK: Routledge.
- [5]. Nguyễn Lan Thúy & Phạm Hồng Thu (2025). *Giao tiếp về Văn hóa Truyền thống thông qua Video Âm nhạc của các Ca sĩ Trẻ tại Việt Nam*. TC Nghiên cứu Nghệ thuật và Xã hội Quốc tế. Hà Nội.

Orienting music appreciation for university students from an aesthetic perspective

Hoang Dinh Phuong

University of Education , Da Nang University

Email: hdphuong@gmail.com.

Abstract: Musical appreciation is a distinctive aesthetic need that reflects the relationship between humans and music as a form of artistic consciousness. From an aesthetic perspective, it is a process of perception-emotion-cognition through which musical value is received and evaluated. This article analyzes the theoretical foundations of musical appreciation, the characteristics of musical perception, the levels and criteria of appreciation, the role of musical appreciation in contemporary life, and orientations for enhancing the public's musical appreciation capacity in Vietnam. This confirms that this activity plays a significant role in shaping tastes, developing personality, and enhancing spiritual life.

Keywords: Music appreciation, musical aesthetics, aesthetic perception, aesthetic value, art, musical taste, listening culture.